

Türkçe’de Pierre Bourdieu

Ahmet Büyükgümüş*

Çeviri, sosyal bilimlerin en önemli problem alanlarının başında geliyor. İnsan zihninin mutlak anlamda bağımlı olduğu zamanın ve mekanın imkanlarını zorlamak olarak ifade edebileceğimiz çeviri faaliyeti çok katmanlı bir anlama çabası olarak da nitelenebilir. Üstelik bu çeviri, belirli olguları ya da olayları anlamak için özel çabanın sonucu üretilen bir kelime veya ifadeyse durum daha da karmaşık hale gelir.

Pierre Bourdieu’yü anlama çabaları, çevirinin genel problemlerini daha da derinleştiren bir öznel sorununu da içeriyor. Üstelik Bourdieu’nün Türkçe’ye çevirisini ele aldığımızda ve çeviriyi bir tür yeniden yazım olarak düşündüğümüzde Türkiye’nin genel sosyal bilim bakış açısındaki sorunlar da karşımıza çıkıyor.

Öncelikle, Bourdieu üzerine yazmanın ve düşünmenin sorunlarıyla başlayalım. İlk olarak Bourdieu’nün düşünce evreninin disiplinci bir sosyolog olmanın ötesinde birçok farklı alandan yola çıkması onun çalışmalarında bir sınıflandırma problemine neden olmaktadır. İkincisi, Bourdieu algısının abartılı hayranlık ve küçümseyici bakış açısı arasında kalmasıdır. Üçüncüsü, onun kavramsal çerçevesinin karmaşıklığı ve kendine mahsus yanlarının baskınlığıdır.

Pierre Bourdieu’yü Türkçe’ye çevirmek aynı zamanda Türkiye’deki sosyal bilim alanının genel zorluklarıyla da hesaplaşmayı gerekli kılıyor. Tanzimat’tan günümüze gelen Batı, Medeniyet, Çağdaşlık (bu kavramları özellikle Türkiye bağlamında özel anlamlar içerdiği için büyük harfle düşünüyoruz) gibi birçok bagajı da yüklenmek gerekiyor. Batılı birçok düşünürün Türkiye’yi “aydınlatması” perspektifinden okunması hem medeniyet havzasıyla hem de Batılı düşünürlerle ciddi bir muhasebe içerisine girilmesi önünde engel olarak durmaktadır. Bu durum, Türkçe’deki tek Bourdieu derlemesi olan *Ocak ve zanaat*’ın girişinde editörler tarafından şöyle ifade ediliyor:

“Ne var ki, Türkiye’de Foucault, Derrida, Baudrillard, Zizek gibi isimlerin temsilciliklerinin açılmasıyla yaratılan; eleştirellikten, bu düşünürleri aşmaya çalışmaktan ve onların iddialarını sınavacak araştırmalar yapmaktan uzak ‘ersatz üretim biçiminin’ (başka bir deyişle ‘papağan etkisinin’)

* Lisans Öğrencisi, Galatasaray Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi Bölümü, ahmetbuyukgumus@gmail.com

Bourdieu ile yeniden-üretileme tehlikesine de dikkat çekmek gerekiyor”
(Arlı, Çeğin ve Göker, 2007, s. 21).

Bourdieu'nün Türkçe'deki çevirilerine ve onun üzerine yazılan Türkçe metinlere bakıldığında genel olarak bu çalışmalarını beş başlıkta toplamak mümkün görünüyor. İlk olarak Bourdieu sosyolojisini anlamaya yönelik çalışmalar düşünülebilir. Bourdieu'nün kitaplarının Türkçe'ye çevrilmesi bu anlama çabası içerisinde değerlendirilebilir. Bourdieu sosyolojisinin televizyon, sanat ya da hukuk gibi değişik alanlardaki yansımalarından oluşan bu kitaplar bu sosyoloji anlayışının Türkçe çeviriler itibariyle parçalı bir anlama sahip olduğunu göstermektedir. Bourdieu'nün *La distinction* isimli kitabı ya da *Domination masculine* gibi onun sosyolojisi hakkında temel bilgileri içeren kitapların çevrilmeyişi Türkçe'de bütüncül bir Bourdieu sosyolojisi anlayışının oluşmasına olumsuz etkide bulunmaktadır. İkinci başlık olarak Bourdieu sosyolojisinin kendisine has kavramlarına yönelik anlama çabaları düşünülebilir. Doxa, sembolik iktidar, toplumsal uzam, habitus gibi Bourdieu'nün toplumsal olanı anlama çabasının ürünü olan kavramlar genel olarak Bourdieu sosyolojisini kuşatacak nitelikte çevrilmiştir. Üçüncü olarak Bourdieu'yu sosyoloji tarihindeki konumu itibariyle ele alan çalışmalar onun sosyoloji yöntemleriyle birlikte Bourdieu sosyolojisinin epistemolojik çerçevesini anlamaya çalışmaktadır. Türkçe çevirilere bakıldığında en az çevirininin bu kategoride yer alıyor olması Bourdieu'yle girilebilecek ciddi bir entelektüel muhasebe için yeterli değildir. Ayrıca bilgi merkezli düşünüldüğünde Bourdieu'nün nasıl bilgi ürettiğine yönelik çalışmaların noksanlığı onun ne dediğinin anlaşılmasında da kısıtlara neden olabilecektir. Dördüncü olarak Bourdieu'nün kavramlarının merkeze alındığı yerel sosyoloji araştırmaları ve teori analizleri düşünülebilir. Beşinci kategoride Bourdieu'nün “devrimci bir mücadele” olarak gördüğü sosyal bilimlerin özelde ise sosyolojinin gereği olarak entelektüeller ve sosyal bilimler üzerine yazdığı yazılar ve bu yazılar üzerine Türkçe'de üretilen düşünceler yer almaktadır. Altıncı kategoride ise, Bourdieu'nün solcu bir entelektüel olarak siyasal düşüncelerini açıkladığı yazılar düşünülebilir.

Bourdieu'nün toplumsal olanı her açıdan kuşatmaya yönelik entelektüel çabası ve aynı zamanda düzeni eleştirme sorumluluğuna sahip bir düşünür olarak kendisini görmesi onun sosyolojisi düşüncesini özgün ve derin kılmaktadır. Ayrıca 20. yüzyılın en önemli kırılmalarını yaşamış biri olarak toplumla kurduğu etkileşimin sonucu olarak değerlendirebileceğimiz entelektüel mirası düşünce tarihi açısından da büyük bir önem sahip. Bu bibliyografya çalışma-

sının Türkiye'de Bourdieu'nün anlaşılmasına ve onunla girilecek entelektüel muhasebeye katkı sağlamasını umut ediyoruz.

Kitapları

- Bourdieu, P. (1958). *Sociologie de l'Algérie*. Paris: Presses Universitaires de France
- Bourdieu, P. ve Sayad, A. (1964). *Le déracinement: la crise de l'agriculture traditionnelle en Algérie*, Paris: Les Editions de Minuit
- Bourdieu, P., Passeron, J. ve Eliard, M. (1964). *Les étudiants et leurs études*. Paris: Mouton
- Bourdieu, P., Chamboredon, J. ve Passeron, J. (1968). *Le métier de sociologue: Préalables épistémologiques*. Paris: Mouton de Gruyter
- Bourdieu, P. (1972). *Esquisse d'une théorie de la pratique précédé de Trois études d'ethnologie Kabyle*. Genève: Droz
- Bourdieu, P. (1977). *Algérie 60: Structures économiques et structures temporelles*. Paris: Les Editions de Minuit
- Bourdieu, P. (1979). *La distinction: critique sociale du jugement*. Paris Les Édition de Minuit
- Bourdieu, P. (1982). *Ce que parler veut dire: l'économie des échanges linguistiques*. Paris: Fayard
- Bourdieu, P. (1984). *Homo academicus*. Paris: Les Éditions de Minuit
- Bourdieu, P. (1988). *L'ontologie politique de Martin Heidegger*. Paris: Les Éditions de Minuit
- Bourdieu, P. (1989). *La noblesse d'État: grandes écoles et esprit de corps*. Paris: Les Éditions de Minuit
- Bourdieu, P. ve Coleman, J. (1991). *Social theory for a changing society*. New York: Russell Sage Foundation
- Bourdieu, P. (1992). *Les règles de l'art: genèse et structure du champ littéraire*. Paris: Seuil
- Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (1992). *Réponses: Pour une anthropologie réflexive*. Paris: Seuil
- Bourdieu, P. (1994). *Raisons pratiques: Sur la théorie de l'action*. Paris: Seuil
- Bourdieu, P. (1997). *Méditations pascaliennes*. Paris: Seuil
- Bourdieu, P. (1998). *La domination masculine*. Paris: Seuil
- Bourdieu, P. (1998). *Contre-feux: Propos pour servir à la résistance contre l'invasion néo-libérale*. Paris: Liber
- Bourdieu, P. (1998). *Les perspectives de la protestation: la résistance sociale outre-Rhin, foyer d'une autre Europe*. Paris: Syllepse
- Bourdieu, P. (2000). *Les structures sociales de l'économie*. Paris: Seuil

Bourdieu, P. ve Fritsch, P. (2000). *Propos sur le champ politique*. Lyon: Presses Universitaires

Bourdieu, P. (2001). *Contre-feux 2: pour un mouvement social européen*. Paris: Raisons d'agir

Bourdieu, P. ve Chartier, R. (2010). *Le sociologue et l'historien*. Marseille-Paris: Agone & Raisons d'agir

Makaleleri

Bourdieu, P. (1962). Les relations entre les sexes dans la société paysanne. *Temps modernes*, 195: 307-331

Bourdieu, P. (1966). L'école conservatrice. Les inégalités devant l'école et devant la culture, *Revue française de sociologie*, (7) 3: 325-347

Bourdieu, P. (1966). Champ intellectuel et projet créateur. *Temps modernes*, 246: 865-906

Bourdieu, P. (1967). Sociologie de l'éducation. *Revue française de sociologie*, Numéro special: 1-166

Bourdieu, P. ve Jamati, V. (1968). Sociologie de l'éducation. *Revue française de sociologie*, Numéro special: 167-302

Bourdieu, P. ve Passeron, J. (1968). L'examen d'une illusion. *Revue française de sociologie*. 227-253

Bourdieu, P. ve Saint-Martin, M. (1970). L'excellence scolaire et les valeurs du système d'enseignement français. *Annales*, (25) 1: 147-175

Bourdieu, P. (1975). Les intellectuels dans le champ de la lutte des classes. *La nouvelle critique*, (10) 87: 66-69

Bourdieu, P. (1973). L'opinion publique n'existe pas. (Ocak 1972'de Noroit (Aras)'da yapılan konuşma), *Les temps modernes*, Ocak, 318: 1292-1309 (yeniden basılışı: Questions de sociologie içinde (s. 222-235), Paris: Les Éditions de Minuit, 1984)

Bourdieu, P. ve Boltanski, L. (1975). Le fétichisme de la langue. *Actes de la recherche en sciences sociales*, (1) 4: 2-32

Bourdieu, P. (1976). Le sens pratique. *Actes de la recherche en sciences sociales*, (2) 1: 2-31

Bourdieu, P. (1976). Le champ scientifique. *Actes de la recherche en sciences sociales*. (2) 2-3: 88-104

Bourdieu, P. (1976). Les modes de domination. *Actes de la recherche en sciences sociales*. (2) 2-3: 122-132

Bourdieu, P. ve Boltanski, L. (1976). La production de l'idéologie dominante. *Actes de la recherche en sciences sociales*, (2) 2-3: 66-69

- Bourdieu, P. (1976). Un jeu chinois: notes pour une critique sociale du jugement. *Actes de la recherche en sciences sociales*, (2) 4: 91-101
- Bourdieu, P. ve Saint-Martin, M. (1976). Anatomie du goût. *Actes de la recherche en sciences sociales*, (2) 5: 4-112
- Bourdieu, P. (1977). Sur le pouvoir symbolique. *Annales, Économies, Sociétés, Civilisations*. 3: 405-411
- Bourdieu, P. (1977). La production de croissance. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 13: 3-44
- Bourdieu, P. (1977). Questions de politique. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 16: 55-89
- Bourdieu, P. (1978). Classement, déclassement, reclassement. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 24: 2-22
- Bourdieu, P. ve Saint-Martin, M. (1978). Le patronat. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 20-21: 3-82
- Bourdieu, P. (1979). Les trois états du capital culturel. *Actes de la recherche en sciences sociales*. 30: 3-6
- Bourdieu, P. (1980). Le capital social. *Actes de la recherche en sciences sociales*. 31: 2-3
- Bourdieu, P. (1980). Où sont les terroristes?. *Esprit*, 11-12: 253-258.
- Bourdieu, P. (1981). Épreuve scolaire et consécration sociale: les classes préparatoires aux grandes écoles. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 39: 3-70
- Bourdieu, P. (1981). La représentation politique: éléments pour une théorie du champ politique. *Actes de la recherche en sciences sociales*. 36-37: 3-24
- Bourdieu, P. (1981). Décrire et prescrire: note sur les conditions de possibilité et les limites de l'efficacité politique. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 38: 69-74
- Bourdieu, P. ve Saint-Martin, M. (1982). La sainte famille: L'épiscopat français dans le champ du pouvoir. *Actes de la recherche en sciences sociales*. 44-45: 2-54
- Bourdieu, P. (1983). Vous avez dit "populaire". *Actes de la recherche en sciences sociales*, 46: 98-105
- Bourdieu, P. (1983). Les sciences sociales et la philosophie. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 47-48: 45-52
- Bourdieu, P. (1984). Espace social et gènese des classes. *Actes de la recherche en sciences sociales*. 52-53: 3-14
- Bourdieu, P. (1986). La force du droit. Pour une sociologie du champ juridique. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 64: 3-19
- Bourdieu, P. (1987). Agrégation et ségrégation: le champ des grandes écoles et le champ du pouvoir. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 69: 2-50
- Bourdieu, P. (1987). Variants et invariants: éléments pour une histoire structurale

du champ des grandes écoles. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 70: 3-30

Bourdieu, P. (1990). L'économie de la maison. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 81-82: 2-96

Bourdieu, P. (1990). La domination masculine. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 84: 2-31

Bourdieu, P. (1991). Le champ littéraire. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 89: 4-46

Bourdieu, P. (1991). Une vie perdue: entretien avec deux agriculteurs béarnais. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 90: 29-36

Bourdieu, P. ve Bass, J. (1991). Que faire la sociologie?. *CFDT aujourd'hui*, 100: 111-124

Bourdieu, P. ve Eagleton, T. (1992). Doxa and common life. *New Left Review*, 191: 111-121

Bourdieu, P. (1993). Esprits d'État: genèse et structure du champ bürocratique. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 96-97: 49-62

Bourdieu, P. (1993). À propos de la famille comme catégorie réalisée. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 100: 32-36

Bourdieu, P. ve Lutz R. (1995). Sur les rapports entre la sociologie et l'histoire en Allemagne et en France, *Actes de la recherche en sciences sociales*, 106-107: 108-122

Bourdieu, P. (1997). Le champ économique. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 119: 48-66

Bourdieu, P. (1999). Une révolution conservatrice dans l'édition. *Actes de la recherche en sciences sociales*, 126-127: 3-28

Türkçe'ye Çevrilen Kitapları

Bourdieu, P. (1995). *Pratikler nedenler: Eylem kuramları üzerine*. Hülya Tufan (Çev.). İstanbul: Kesit [*Raisons pratiques: Sur la theorie de l'action*]

Bourdieu, P. (1997). *Toplumbilim sorunları*. Işık Ergüden (Çev.). İstanbul: Kesit

Bourdieu, P. (1999). *Sanatın kuralları*, Necmettin Kâmil Sevil (Çev.). İstanbul: Yapı Kredi [*Les règles de l'art*]

Bourdieu, P. (2000). *Televizyon üzerine*. Turhan Ilgaz (Çev.). İstanbul: Yapı Kredi [*Sur la television*]

Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (2003). *Düşünsel bir antropoloji için cevaplar*. Nazlı Ökten (Çev.). İstanbul: İletişim [*Réponses: pour une anthropologie réflexive*]

Bourdieu, P. (2005). *Hukukun gücü: Yasal alanın sosyolojisine doğru*. Sibel Demir (Çev.). Ankara: Kalan

Bourdieu, P. (2006). *Karşı ateşler*. Halime Yücel (Çev.). İstanbul: Yapı Kredi [*Contre - feux*]

- Bourdieu, P. (2010). *Bekarlar balosu*. Çağrı Eroğlu (Çev.). Ankara: Dost Kitapevi
- Bourdieu, P. ve Darbel, A. (2011). *Sanat sevdası: Avrupa sanat müzeleri ve ziyaretçi kitlesi*, Sertaç Canbolat (Çev.). İstanbul: Metis [*L'amour de l'art: Les musées d'art européens et leur public*]
- Bourdieu, P. (2013). *Bir otoanaliz için taslak*. Murat Erşen (Çev.). İstanbul: Bağlam

Türkçe'ye Çevrilen Makaleleri

- Bourdieu, P. (1995). Kamuoyu yoktur. Pierre Bourdieu, Patrick Champagne, Daniel Gaxie, Jean-Paul Gremy, Guy Michelat ve Hülya Tufan. Hülya Tufan (Haz.). *Kamuoyu kimin oyu* içinde (s. 177-188). İstanbul: Kesit (1973 tarihli "L'opinion publique n'existe pas" başlıklı makalenin çevirisi)
- Bourdieu, P. (1995), Spor sosyolojisi notları. Nazlı Ökten (Çev.). *Hayalet Gemi*, 25: 16-18
- Bourdieu, P. (1995), Zevk sosyolojisi notları. Nazlı Ökten (Çev.). *Hayalet Gemi*, 27: 6-7
- Bourdieu, P. (1999). Toplumsal uzam ve sembolik iktidar. Işık Ergüden (Çev.). *Cogito*, 18: 16-32
- Bourdieu, P. (2000). Kurucu halk meclisine çağrı. *Birikim*. 134-135: 180-181
- Bourdieu, P. (2000), Politikanın krizi, entelektüeller, medya. *Birikim*, 68-69: 84-87
- Bourdieu, P. (2005). İşsizler hareketi: Toplumsal bir mucize. *Sosyalist Demokrasi İçin Yenyol*, 16/17: 129-131
- Bourdieu, P. (2005), Yeni bir enternasyonalizm için, *Sosyalist Demokrasi İçin Yenyol*. 16/17: 132-141
- Bourdieu, P. (2007). Vive la crise!: Sosyal bilimlerde heterodoksi için. Ümit Tatlıcan (Çev.). Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 33-49), İstanbul: İletişim
- Bourdieu, P. (2007). Ehemmiyet söylemi: "Kapital'i okumak hakkında birkaç eleştirel not" hakkında birkaç eleştirel not. Mutlucan Şahan ve Işık Ergüden (Çev.). Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 627-644), İstanbul: İletişim

Türkçe'de Bourdieu Hakkında Kitaplar

- Callinicos, A. (2004), *Toplum kuramı*, Yasemin Tezgiden (Çev.). İstanbul: İletişim
- Bora, A. (2005), *Kadınların sınıfı: Ücretli ev emeği ve kadın öznelliğinin inşası*. İstanbul: İletişim
- Çelenk, S. (2005), *Televizyon temsil kültürü*. Ankara: Ütopya
- Köse, H. (2004). *Bourdieu medyaya karşı: İşbirlikçi, zorba ve çığırtağan medya*.

İstanbul: Papirüs

Çeğin, G., Göker, E., Arlı, A. ve Tatlıcan, Ü. (2007) (Der.). *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi*, İstanbul: İletişim

Swartz, D. (2011). *Kültür ve iktidar: Pierre Bourdieu'nün sosyolojisi*. Elçin Gen (Çev.). İstanbul: İletişim

Timur, T. (2011). *Marksizm, insan ve toplum: Balibar, Seve, Althusser, Bourdieu*. İstanbul: İthaki

Türkçe'de Bourdieu Hakkında Makaleler

Diken, B. (1997), Melezlik ve sosyal teori. *Toplum ve Bilim*. 73: 74-110

Özgöröner, T. (1997), Yeni televizyon düzeni. *Virgül*. 2: 64

Göker, E. (1999), Homo Academicus: Yakılacak kitap?. *Mürekkep*, 12: 224-230

Göker, E. (1999), Örtünme pratiği ve din alanı: Öznelci sosyolojinin sınırları. *Toplum ve Bilim*. 81: 138-170

Yener, A. G. (2000). Yazına toplumbilimsel bir bakış. *Virgül*. 28: 45-46

Göker, E. (2001). Durkheim'in sol eli: Pierre Bourdieu'nün muhalefeti. *Praksis*. 3: 228-251

Göker, E. (2001). Büyücülerin arasında: Pierre Bourdieu'nün sanat sosyolojisi. *Mürekkep*. 16: 118-141

Total, N. (2001). Fransız düşünürlerden ötekilik yaklaşımları. *Kültür ve İletişim*. (4) 1: 29-46

Duran, R. (2002), Pierre Bourdieu: Sosyolog bir militan, *Cogito* 31: 325-331

Köse, H. (2002). Bourdieu sosyolojisinde toplumsal gerçekliğin algılanışı: Simgesel şiddet ve medya eleştirisi. *Virgül* 49: 19-22

Ökten, N. (2002). Çenesini kapamayı red etmek ya da tüm soruları sormuş olarak ölmek. *Birikim*. 154: 96-100

Öztürk, M. ve Aymaz, G. (2002). Pierre Bourdieu. *Varlık*, 1136: 61-66

Yel, A. M. (2003). Pierre Bourdieu (1930-2002). *Akademik Araştırmalar Dergisi*. 17: 49-54

Arlı, A. ve Güney, Ç. (2004). İdeoloji kavramının aşınması ve Pierre Bourdieu'nün kuramsal seçenekleri, *Doğu Batı*. 28: 163-179

Avar, A. (2004). Georges Canguilhem'in "epistemolojik tarih" yaklaşımı: Bilim, ideoloji, tarih ve yaşam arasındaki kopuş ve süreklilikleri yeniden düşünmek. *Kültür ve İletişim*. (7) 2: 9-42

Türk, B. (2004). Pierre Bourdieu'nün ideoloji ve söylem tartışmalarına katkısı. *Birikim*. 177: 77-80

Türk, B. (2004). Pierre Bourdieu üzerinden resmi ideolojiyi okumak: Bir açıklama

denemesi. *Liberal Düşünce*. (9) 36: 55-66

Aydın, U. (2005). Bourdieu'de habitus, alan ve eylem sosyolojisi. *Sosyalist Demokrasi İçin Yeni yol*. 15/16: 121-128

Aydoğmuş, Ü. (2005), Bourdieu'nün düşüncesine giriş, *Birikim*. 199: 123-128

Çelik, S. K. (2005), Edebiyat alanı'nda 'yaratıcı deha miti'nin kuruluşu. *Pasaj*. 1: 51-66

Göker, E. (2005). Devrimci mücadeleden edebi kutsama mücadelesine 78'liler. *Pasaj*, 2: 143-158

Aktay, Y. (2007). Pierre Bourdieu ve bir Maxwell cini olarak okul. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 473-498), İstanbul: İletişim

Arlı, A., Çeğin, G. ve Göker, E. (2007) Sunuş. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.). *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 13-31), İstanbul: İletişim

Calhoun, C. (2007). Bourdieu sosyolojisinin ana hatları. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 77-129), İstanbul: İletişim

Corcuff, P. (2007), Habitustan hareketle: Kolektife meydan okuyan tekil. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 367-395), İstanbul: İletişim

Göker, E. (2007). Araştırma tasarımı açısından Pierre Bourdieu'nün sanat sosyolojisi. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 525-558), İstanbul: İletişim

Sam, R. (2007). Pierre Bourdieu ve *Sanatın kuralları* üzerine. *Kayı: Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi*, 8: 69-83

Özsöz, C. (2007). Pierre Bourdieu'nün temel kavramlarına giriş. *Sosyoloji Notları Dergisi*, 1: 15-21

Öztimur, N. (2007) Feminist teoride Pierre Bourdieu tartışmaları. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 581-604), İstanbul: İletişim

Ünal, A. Z. (2007). Rahatsız eden bir adamın bilimi. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 161-185), İstanbul: İletişim

Wacquant, L. (2007). Pierre Bourdieu: Hayatı, eserleri ve entelektüel gelişimi. Ümit Tatlıcan (Çev.). Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı ve Ümit Tatlıcan (Der.) *Ocak ve zanaat: Pierre Bourdieu derlemesi* içinde (s. 53-76), İstanbul: İletişim

Altun, H. (2007). Brecht'ten Bourdieu'ya otonom tiyatroya doğru: Habitus/Gestus.

Tiyatro Araştırmaları Dergisi. 24: 7-26

Köse, H. (2009). Neoliberal estetik'ten 'habitus'a Bourdieu ve popüler kültür, *Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Akademik Yayını*, 10: 71-92

Özsöz, C. (2009). Şiddetin tanımlanması ve simgesel şiddet. *Sosyoloji Notları Dergisi*. 7: 23-30

Meder, M. ve Çeğin, G. (2011), Bourdieu'yü okumak: Post-pozitivist bir sosyolojinin imkânı üzerine, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1): 233-256

Türk, B. (2011). Türkiye'de ulus-devlet formasyonunun ortaya çıkış sürecini habitus kavramı üzerinden okumak, *Bilgi: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*. 57: 201-225

Türkçe'de Hakkında Yazılan Tezler

Amman, M. T. (1995). *Sosyal tabakalaşma ve günümüz Fransız sosyolojisinin yaklaşımları*, İstanbul Üniversitesi Doktora Tezi, İstanbul

Erol, İ. (1999), *Türkiye'de popüler sanat ve kitsch*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara

Köse, H. (2003). *TV tartışma programlarında kulis sosyolojisi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul

Ünal, A. (2004). *Sosyal tabakalaşma bağlamında Pierre Bourdieu'nün kültürel sermayesi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara

Çeğin, G. (2005), *Toplumun yeniden tanımlanması*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Denizli

Kaya, A. (2005). *Din sosyolojisi bağlamında Fransız sosyolog Pierre Bourdieu-klasik sosyoloji ilişkisi*. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, İstanbul

Ümit, E. (2006). *Kentte suça karışmış çocuklarda toplumsal ortam ve ceza ehliyeti araştırmaları*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi. Ankara

Şahin, M. (2007). *Edebiyatın sosyolojisi: Metin, tarih, dünya (Jameson, Bourdieu, Moretti, Tanpınar)*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya

Yüce, E. (2007). *Simgesel seçkinler ve habitus: Hürriyet Gazetesi'nde köşe yazarlığı*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara

Özsöz, C. (2009). *Pierre Bourdieu sosyolojisi ve simgesel şiddet*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara

Kip, S. (2010). *Kültürel sermaye ve televizyon izleme alışkanlıkları*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir